

M. Tevfik BIYIKLIOĞLU

Harp Okulu'ndan topçu subayı olarak mezun olduktan sonra Erkân-ı Harbiye'yi bitirerek orduya katıldı. Kurtuluş Savaşı sırasında Batı Cephesi'nde görev yaptı. **Lozan Barış Konferansı**'na katılan heyette, askeri danışman olarak görev aldı.

1924'te **Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği**'ne getirildi. 1928'de Moskova Büyükelçiliği'ne atanması nedeniyle bu görevine bir yıl ara verdi. Adı daha sonra Türk Tarih Kurumu olarak değiştirilen Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti'nin ilk başkanı olan Mehmet Tevfik Biyıklıoğlu, **Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi**'nde, harp tarihi uzmanı olarak çalıştı ve okullarda devrim tarihi dersi verdi.

Türk Tarih Kurumunun kurduğu Basimevinin 30 Nisan 1956 yılında ilk yönetim kurulu üyeliklerine Tevfik Biyıklıoğlu, Faik Reşit Unat ve Şevket Aziz Kansu görev almıştı. Basimevinin Yönetim Kurulu Başkanı idi. Titizliği, dikkati ve vazife sevgisi, geniş kültürü, zengin hâtıraları, ilgi çekici idi. Tevfik Biyıklıoğlu elbette tarihî bir şahsiyetti. O, Anafartalar'da Kahraman Mustafa Kemal'in kurmayında genç bir subaydı. Kurtuluş Savaşı Garp cephesi Harekât Dairesi Başkanı, Mudanya ve Lozan Müzakereleri askerî müşaviri, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Genel Sekreteri (Riyaseticumhur umumî kâtibi), Moskova Büyük Elçisi, Türk Tarih Kurumu'nun ilk Başkanı ve nihayet Emekli Kurmay Albay Tevfik Biyıklıoğlu, Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi tarih başyazarı olarak bütün ömrünü son anlarına kadar memleket işlerine vakfetmiştir.

24 Kasım 1961 günü vefat etmiştir.

Kitapları:

Hint Tarihi. İstanbul 1931 Devlet Matbaası. 35 s., 5 hr. 12 pl. = Türk Tarihi Tetkik Cemiyetinin mektep neşriyatından. 8°

Çanakkale muharebelerine dair konferans. İstanbul 1950 Harp Akademiler Basımevi. 55 s., 12 kroki. 8°

Trakya'da Millî Mücadele. 2 cilt. Ankara 1956 T.T.K. Basımevi. XX + 566 s., XVII + 105 s., 85 vesika 5 kroki = T.T.K. yayınlarından VII. seri, No. 25. 8°

Osmanlı ve Türk doğu hudut politikası. (Millî Savunma Akademisi konferanslarından). İstanbul 1958 Harb Akademileri Basımevi. 41 + VII s., 5 kroki. 8°

Atatürk Anadolu'da (ıgıg - ıg2j). Ankara 1959 T.T.K. Basımevi. XVII + 106 s., 6 res., 2 ves. = Türkiye İş Bankası Atatürk ve Devrim Seri No. 7. 8°

Türk İstiklâl Harbi. 2 cilt. Ankara 1962 Gnkur Basımevi. 8°

Tercümelere:

DIEHL, CHARLES: Bizans imparatorluğu tarihi. Çev. Tefvik Bıyıkloğlu, İstanbul 1937 Vakıt Matbaası. VII + 208 S., 2 kroki, 8°

HINZ, VVALTER: Uzun Hasan ve Şeyh Cüneyd. XV.yüzyılda İran'ın millî bir devlet haline yükselişi. 1936'da Leipzig'de basılan nüshadan çeviren Tefvik Bıyıkloğlu, Ankara 1948 T.T.K. Basımevi XV + 165 s., 8 Levha, 4 hr. = Türk Tarih Kurumu yayınlarından Seri 4, No. 5. 8°

Makaleleri:

Şimalî Kafkas muharebeleri. Askerî Mecmua 45. Sene, No. 64 (1927), s. 130-164, 4 kroki.

İstanbul'un iki fatihi, II. Mehmet ve Atatürk. Belleten XVII (1953), s. 83-100.
Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyeti Osmaniyesi nasıl kurulmuştu? Resimli Tarih Mecmuası V, 52 (1954), S. 3207-3031.

Başkumandan Atatürk'ün kısa bir portresi. Belleten XX (1956), s. 701-737, 1 hr. (metin içinde 2 tıpkı basım).

İkinci Balkan harbi başlarında Yunanistan'ın Bulgaristan'a karşı Osmanlı devletine teklif etliği ittifaka dair yeni bir vesika. V. Türk Tarih Kongresi tebliğleri. S. 702-707.

Mondros mülarekenamesinde Elviye-i Selâse ile ilgili yeni vesikalar. Belleten XXI (1957)? S. 567-580.

Zwei englische undzjoei türkische bisher unveröffenllliche Urkunden zum Waffenstillstand von Mudros. Belleten XXI (1957), s. 581-584. Ayrıca: Akten des 24. Int. Orientalisten- Kongresses, München. S. 430-432.

Hüsrev Gerede mütarekede Karma Basın Sansüründen niçin çekilmişti? Tarih Cođrafya Dünyası 1, 4 (1959), s. 308-310.

Amerikan Senatosuna Sivas'tan yollanan mektup. Tarih Cođrafya Dünyası II. 7 (1959), s. 1-5.

Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin hukukî statüsü ve ihtilâlcı karakteri. Belleten XXIV (1960), s. 637-663.

Birinci Dünya Harbinde (1914-1918) ve Mondros mütarekesi sıralarında (30 Ekim 1918-11 Ekim 1922) boğazlar problemi. Belleten XXV (1961), s. 81-94.

Mondros mütareke anlaşması. VI. Türk Tarih Kongresi Tebliđleri s. 572-582. T.T.K. Yayını, IX. Dizi, No. 6.

Kitap Tanıtmaları:

JAESCHKE, GOTTHARD: Die Türkei in den Jahren 1942-1931 Geschichts-kalender mit Namen und Sachregisler. Wiesbaden 1955 Otto Harrassowitz. VII + 196 s., 8°.

Bulleten XIX. (1955), s. 103-106.

BAUMONT, MAURICE: La faillite de lapaix 1918-1939. Paris 1951 PUF. 531 + 365 s. 8°. Bulletin XXII (1958), s. 137-141.

LACOSTE, R.AYMOND: La Russie Soviétique et la Ojestion d'Orient. Paris 1946 Editions Internationales. 235 s., 5 hr. 8°. Bulletin XXII (1958), s. 307-309.

YÜCEL, HASAN ÂLÎ: Kıbrıs mektupları. Ankara 1957 T.T.K. Basımevi. 127 s., 8 fotoğraf. 8°. Bulletin XXIII (1959), s. 167-170.

YÜCEL, HASAN ÂLÎ: İngiltere mektupları. Ankara 1958 T.T.K. Basımevi. 160 s., 1 hr. 24 fotoğraf 8°. Bulletin XXIII (1959), s. 171-172.

FISHER, SIDNEY N.: The Middle East, a history. New York 1959, Knopf. 650 s., 18 hr. 8°. Bulletin XXIV (1960), s. 317-332.

JAESCHKE, GOTTHARD: ^um Problem der Marneschlacht von 1914. Historische Zeitschrift 1960. Bulletin XXV (1961), s. 137-148.

ŞAMSUTDINOV A.: L'amitie Soviëto-Turquiependant les annees de lutte de la Turquiepour l'indëpendance (1919-1922) Moskova 1960,8 s., Bulletin XXV (1961), s. 485-491.

GİRAUD, RENE: L'empire des Turcs celestes. Les Regnes d'Ellerich. Qapghan et Bilga (680-734). Paris 1960. 219 s., 4 hr., Bulletin XXV (1961), s. 492-494.

LEWIS, BERNARD: The Emergence of modern Turkey, London 1961. XV -I- 511 s., 13 resim, 3 hr. Bulletin XXV (1961), s. 635-640.

* Kaynak: *Türk Tarih Kurumu: Kuruluş Amacı ve Çalışmaları / Fahri Çoker.- Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1983.- (Türk Tarih Kurumu Yayınları XVI.Dizi-Sa. 48)*